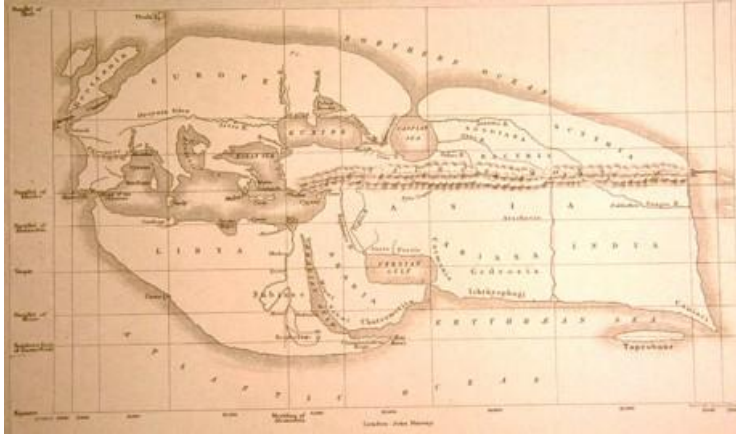

Téma: História geografie

Geografia – patrí k najstarším vedám na svete, vznikla z praktických potrieb človeka, ako veda vznikla približne v 6.stor.pnl;

- **prvé geografické poznaky** : Čína, Mezopotámia, Egypt, potom **Gréci** (geografia mala najmä popisný charakter);

- **Eratosthenes**: otec geografie, zaviedol pojem geografia, podal súhrn vtedajších poznatkov o Zemi v diele Geografika, zaoberal sa aj zemtrasením, vulkanizmom, slapovými javmi, matematickým zemepisom;

Eratosthenova mapa sveta

- **Ptolemaios**: najvýzn.predstavitel' antickej matematickej geografie, zostavil súpis bodov na zemskom povrchu s ich geografickými súradnicami a s návodom na zhotovenie mapy Zeme;

- **Aristoteles**: odklon geografie od histórie a príklon k prírodným vedám, základ fyzickej geografie (obeh vody na Zemi, vzdušné prúdy, vývoj a rozmiestnenie bioty na Zemi

- **Strabón**: rímsky vedec a cestovateľ, opisoval krajiny z topografického, etnografického a politicko-historického hľadiska;

- ďalší rozvojv stredoveku: **arabská kultúra** (arabský cestovateľ Ibrahim Ibn Jakob, **al-Idrísí** –andalúzsky geograf, kartograf, cestovateľ, islamska kartografia – kruhová mapa, mapa sveta s Európou, Áziou a Afrikou), **Marco Polo** (cestovateľ a kupec, 1254-1324, cestopis Milión – popisuje cestu do Číny a Mongolska), **Vikingovia** a ich cesty po severnom Atlantiku a S a V Európe

- **15.storočie**: prekladanie diel antických geografov talianskymi humanistami, bol prijatý názor o tom, že Zem je guľatá → **objavné cesty** – **Bartolomeo Diaz** (portugalec, oboplával juh Afriky a dosiahol Indický oceán), **K.Kolumbus** (Janovčan, cez Atlantik, na San Salvador, Kubu, Haiti, Jamajku), **J.Cabot** (Talian, doplavil sa k Newfoundlandu v Kanade

v domnienke, že je v Ázii), **Amerigo Vespucci**(k brehom Floridy), **Vasco de Gama** (v Indii),(financované Španielskom, Portugalskom, Holandskom, VB, Francúzskom, Ruskom) do Ameriky, Indie a plavba okolo sveta – portugalec **Fernao Magalhaes**, druhá plavba – **F.Drake** (1519-1522), **A.Tasman** (Holand'an, Tasmánia, Nový Zéland, súostrovie Fidži), **W.Barents** (Angličan, Barentosovo more),... . Tieto objavy aj znamenali začiatok koloniálnej expanzie európskych štátov a vznik svetového systému obchodných vzťahov. **Geografia**

v tomto období – poskytovala info o prírodnom bohatstve krajín, obchodných cestách a trhoch, mala hlavne informačnú funkciu, mala prevažne opisno-regionálny charakter, zároveň nastal prudký **rozvoj kartografie**, rozvoj matematickej geografie (Koperník, Galileo, Bruno)Predstavitel': **B.Varenius** – dielo Geographia generalis (Všeobecná geografia) – dotýka sa najmä fyzickej geografie;

- nasledujúce obdobia: mapovanie jednotlivých častí Zeme, vzrástol záujem o štúdium prírodných podmienok krajín a úsilie vysvetliť prírodné javy a procesy., boli položené základy hospodárskej geografie.

- **v 2.pol.18.storočia**: organizovanie prírodovedných expedícií do vzdialených krajín → napr. **Alexander von Humboldt** (obecná fyzická geografia, klimatogeografia, fytoogeografia, dielo Kosmos), vplyv prírodných faktorov na človeka zdôrazňoval **Carl Ritter, zakladateľ modernej geografie**, vedúci prvej katedry geografie na svete v Berlíne, rozpracoval teóriu geografického determinizmu; objavné plavby – **J.Cook** (Angličan, Austrália a ostrovy, Amerika)

- **koniec 19. a začiatok 20.stor.:** rozvoj špecializovaných terénnych výskumov (rast požiadaviek na využívanie prírodných zdrojov), geologických, hydrologických, pedologických, biogeografických. Rozvoj biogeografie podnietil komplexný fyzickogeografic.výskum, základným výskumným objektom - **región**.

- **20.-30.roky 20.stor.** – dokončenie poznávania polárnych oblastí, centrálného územia Austrálie a povodia Amazonky, vznik negeografických vied, ktoré sa zaoberali krajinou, ako napr. urbanizmus, ekológia, geografické informačné systémy, geobotanika,...

- v súčasnej svetovej geografii tri smery: **regionálny** (krajinný) – komplexný opis vyčlenených územných jednotiek, regiónov rôznej veľkosti; **ekologický** – vzájomné vzťahy medzi prírodným prostredím a spoločnosťou; **priestorový** – poznanie priestorových aspektov, prírodných a socioekonomických javov, ich rozšírenie, rozmiestnenie, priestorovú organizáciu; využívanie výpočtovej techniky a matematiky (kvantitatívna revolúcia), interdisciplinárnosť – riešenie problémov priestorového plánovania, regionálneho rozvoja, využívania prírodných zdrojov, ochrana životného prostredia, geopolitické problémy,...

- v 20.storočí: hl.úlohu anglo-americká geograf.škola (orientácia na humánnu geografiu);

- v súčasnosti, napr.: **Jiří Blažek** - regionálny vývoj Česka v európskom kontexte, vzťah financovania miestnej správy a štruktúry osídlenia, regionálna politika Českej republiky a Európskej únie.